

Sygn. akt III CSK 265/14

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Gudowski (przewodniczący)

SSN Maria Szulc

SSN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku J. K. i G. K.

przy uczestnictwie M. W., J. W., M. K.

i L. W.

o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 13 maja 2015 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawców

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 3 marca 2014 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 września 2013 r. Sąd Rejonowy w O. stwierdził, że z dniem 13 kwietnia 1987 r. własność nieruchomości położonej we wsi L., gmina B., powiat o., oznaczonej jako działki nr 947 o powierzchni 0,0709 ha i 948 o powierzchni 0,0204 ha, dla której Sąd Rejonowy w O. prowadzi księgę wieczystą Kw [...], nabyli w drodze zasiedzenia J. i G. małżonkowie K., na zasadach małżeńskiej wspólności ustawowej oraz orzekł o kosztach postępowania.

Ustalił, że poprzednim właścicielem w/w działek był J. K. - ojciec wnioskodawcy. Wnioskodawca J. K. na mocy testamentu sporządzonego przez J. K. był jego jedynym spadkobiercą. Od daty uprawomocnienia się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po J. K., tj. od dnia 13 kwietnia 1967 r. wnioskodawca czuł się właścicielem gospodarstwa odziedziczonego po ojcu, w tym działek o nr 947 i 948 i co najmniej od tego czasu użytkował to gospodarstwo. Z działki o nr 947 J. i G. K., pozostający w związku małżeńskim od 1966 r., uzyskiwali drewno do prac budowlanych, w szczególności w okresie od 1975 do 1980 roku, kiedy to budowali swój dom. Działkę o nr 948 wnioskodawcy wykorzystywali jako drogę dojazdową do działki nr 947 oraz innych działek położonych w okolicy. J. K. uzyskał akt własności ziemi wydany przez Naczelnika Powiatu w O. w dniu 2 kwietnia 1975 r., nr [...], na część posiadanego po ojcu gospodarstwa, jednakże bez działek objętych wnioskiem. J. K., składając w dniu 13 marca 1975 r. oświadczenie na potrzeby uzyskania aktu własności ziemi, podał, że posiada także grunt w L. oraz W. Akt własności ziemi dotyczący działek nr 947 i 948, uzyskali w dniu 29 sierpnia 1975 r. małżonkowie S. i C. W. S. W. oświadczył wówczas, że działki te otrzymał od zmarłego ojca przed wojną, ale akt notarialny uległ zniszczeniu. Umową przekazania gospodarstwa rolnego z dnia 1 marca 1980 r., sporządzoną przed Naczelnikiem Gminy w B., C. W. przekazała małżonkom M. i L. W. gospodarstwo rolne obejmujące działki nr 947 i 948, a następnie umową darowizny z dnia 25 października 1999 r. M. i L. W. przekazali m.in. te działki swojemu synowi J. W. Najpóźniej w 2002 r. wnioskodawcy ustalili stan prawny gruntów i rozpoczęli spór z J. W. oraz M. i L. W.

Sąd I instancji stwierdził, że J. i G. K. są wspólnie posiadaczami samoistnymi nieruchomości objętej wnioskiem o stwierdzenie zasiedzenia, nieprzerwanie - najpóźniej od 13 kwietnia 1967 r. i od tego czasu władali nią jak właściciele. Uznał, że wnioskodawcy byli posiadaczami w złej wierze i wymagany był 20 letni okres terminu zasiedzenia, który upłynął w dniu 13 kwietnia 1987 r.

Postanowieniem z dnia 3 marca 2014 r. Sąd Okręgowy w K., na skutek apelacji uczestników postępowania, zmienił zaskarżone postanowienie Sądu pierwszej instancji i oddalił wniosek o zasiedzenie oraz orzekł o kosztach postępowania. Uznał, że ustalenia Sądu Rejonowego dotyczące samoistnego posiadania nieruchomości przez wnioskodawców są dowolne i zostały poczynione w oderwaniu od przeprowadzonych w sprawie dowodów. Wskazał, że poza twierdzeniami wnioskodawców i zeznaniami ich syna, brak jest jakiegokolwiek dowodu na samoistne posiadanie przez wnioskodawców działek nr 947 i 948. Podkreślił, że same przekonanie wnioskodawców, iż działki należały do nich, bez uzewnętrznienia tego przekonania, nie jest wystarczające do stwierdzenia zasiedzenia. Z tych względów Sąd Okręgowy uznał, że wniosek o zasiedzenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Skarga kasacyjna wnioskodawców została oparta na obu podstawach określonych w art. 398³ § 1 k.p.c. W ramach podstawy naruszenia przepisów postępowania skarżący zarzucili obrazę art. 382, art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c., a w ramach podstawy naruszenia prawa materialnego zarzucili obrazę art. 172 w zw. z art. 336 k.c. W oparciu o te zarzuty wnieśli o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o jego uchylenie i oddalenie apelacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W związku z obowiązującym modelem tzw. apelacji pełnej, sąd drugiej instancji rozpoznający apelację jest sądem rozpoznającym sprawę merytorycznie, niezależnie od sprawowania także funkcji kontrolnej. Zgodnie z art. 382 k.p.c., sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Uzasadnienie wyroku sądu drugiej instancji, z uwagi na odpowiednie stosowanie art. 328 § 2 k.p.c., musi zatem

zawierać między innymi wskazanie okoliczności faktycznych, które stanowiły podstawę rozstrzygnięcia. Podstawa faktyczna rozstrzygnięcia obejmuje ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione oraz ocenę dowodów stanowiących podstawę ustaleń. Ustalenie stanu faktycznego sprawy stanowi warunek prawidłowego zastosowania prawa materialnego. Przy uwzględnieniu charakteru postępowania apelacyjnego judykatura dopuszcza uproszczony sposób wskazania przez sąd drugiej instancji podstawy faktycznej rozstrzygnięcia przez stwierdzenie, że sąd drugiej instancji podziela ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, jeżeli takiej oceny dokonuje sąd rozpoznający apelację. Konieczne jest jednak wyraźne stwierdzenie w tym zakresie zawarte w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji. W skardze kasacyjnej zasadnie podniesiono, że Sąd Okręgowy dokonując zmiany zaskarżonego postanowienia przez oddalenie wniosku o stwierdzenie zasiedzenia, nie wskazał w żaden sposób podstawy faktycznej swojego rozstrzygnięcia. Oceniając materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie ocenił także wszystkich przeprowadzonych dowodów. Po dokonaniu oceny jedynie części dowodów stwierdził, że wnioskodawcy nie wykazali samoistnego posiadania nieruchomości. Z tych względów zarzut naruszenia art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. był w pełni uzasadniony, co nakazywało uwzględnienie skargi kasacyjnej w ramach zarzutów wypełniających podstawę naruszenia przepisów postępowania. Brak wskazania przez Sąd Okręgowy podstawy faktycznej rozstrzygnięcia uniemożliwił jednocześnie dokonanie merytorycznej oceny zarzutów naruszenia prawa materialnego, która z tego względu stała się bezprzedmiotowa.

Z przyczyn wyżej wskazanych skarga kasacyjna podlegała uwzględnieniu i zaskarżone nią postanowienie zostało uchylone na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.